

A budapesti bolgár követ cáfolja a bolgár zavarok hírét.

Budapest, augusztus 9. A bolgárországi eseményekre vonatkozólag zavaros jelentések érkeznek, melyek egy része lemondatta a Zankov-kormányt, másik része a kommunisták kezébe adja a vezetést. Az ellentétes hírekre vonatkozólag *Thikonemov* Iván budapesti bolgár követ a következőket mondotta:

— A leghatározottabban kijelentem, hogy Bulgáriában rend és nyugalom van. A zavaros jelentések forrása kizárólag Belgrád és Athén. Nem riadnak vissza attól, hogy a Zankov-

kormányt ismételtén megbuktatják — ezek a hírek egyszer a szélsőséges bal, egyszer a kommunisták kezébe adván a baltalmat. Szerencsére, a külföldi tisztában van ezeknek a híreknek valótlanosságáról. Amióta a Zankov-kormány van Bulgáriában, azóta a kormány erős kézzel igyekszik rendet teremteni. A híresztelések a bolgár kormánynak tudják be azokat a felelőtlen akciókat, melyek az ország határára túl is tudtán kívül történnek.

Vécsey György tragédiája.

Szeged, augusztus 9. (Saját tudósítónktól.) Hetek óta Szeged egész társadalmában egy valóban megrendítő tragédiáról, a mai szomorú idők szomorú dokumentumáról beszélnek az igaz részvét hangján. A tragédia középpontjában Vécsey György, az ismert szegedi bankigazgató áll. Ez a tragédia nem egy ember pályájának, vagyonának és életének kettőropanása, ez a tragédia szomorú dokumentuma a rettenetes gazdasági krízisnek, a megzökkenett kereskedelmi életnek. Gazdasági életünk talán most újból levegőhöz jut, majd lassankint talán sikerre vezet a szanálás akciója, de ez nem történhet meg emberek, egzisztenciák, vállalatok összeroppanása nélkül, éppen a négy éven keresztül tartott egészségtelen gazdasági állapot miatt.

Vécsey György tragédiájával egy szokatlanul erős lendülettel megindult karrier egy szépen gyarapodni kezdett vagyon omlott össze, milliók ura összeroppan most ötszázmilliók tartozás miatt. A nehéz gazdasági viszonyokban nem ez az első hasonló eset Szegeden, ennek a szomorú tragédiának előfutárjai voltak hónapokkal ezelőtti először a *Króó-bank* bukása, majd pedig a *Forgalmi Bank* fizetéseképtelensége.

A Szeged munkatársának most alkalma van néhány soron keresztül rávilágítani Vécsey György szomorú sorsának eseményeire.

A háború utolsó éveiben a Zrinyi-utca egyik házában, tágas földszinti helyiségekben megalkult a Vécsey György Áruforgalmi Részvénytársaság. Kezdetben Heimann Sándor földbirtokosnak volt társa Vécsey György, majd Heimann Sándor halála után Vécsey egyedül vezette üzletét s a kedvező spekuláció és a kedvező helyzet miatt szerencsés üzleteket bonyolított le, úgy hogy vagyona igen szépen gyarapodott. Amikor a front összeomlásával Szegedre a francia csapatok jöttek, Vécsey György már tekintélyes vagyon ura volt. Üzleti összeroppan-

téseit egyre bővítette, nagyarányú szállításokat tervezett. A franciák segítségével igen nagy külföldi szállításokat bonyolított le a megszállítás alatt, amelyekből nem egyszer haszna volt Szeged elzárt társadalmának is.

A franciák kivonulása után is igen nagy gabona-, termény- és tűzifaszállításokat eszközölt Vécsey és ezek az üzletek mindig fényesen sikerültek. Tekintélyes vagyona egyre szebben gyarapodott, úgy hogy napról-napra nagyobb szerepet játszott Szeged gazdasági és pénzügyi életében. Vagy egy évvel ezelőtti részt vett a Szegedi Magyar-Amerikai Bank megalapításában. A Szegedi Magyar-Amerikai Bankban természetesen vezetőszerpet játszott Vécsey György, emellett azonban továbbra is működött, sőt még tágasabb üzletkörre tett szert az Áruforgalmi Iroda is.

Hónapokkal ezelőtti azután az általános pangás, a mindent felőrlő bessz miatt a bizonytalan pénzügyi helyzetben az Amerikai Banknál üzleti nehézségek jelentkeztek, amikor is nemrégiben a bank felszámolt és üzletét a Nemzeti Hitelintézetre ruházta át, amely, mint ismeretes, ugyanabban a helyiségben (a Prófeta épületében) szegedi fiókot nyitott.

Vécsey György természetesen így lemondott vezetői állásáról és az Áruforgalmi Részvénytársaság pedig az Amerikai Bank megszűnésével elvesztette legnagyobb hitelforrását. Az Áruforgalmi Iroda azonban még ezután is működött, nagy üzleteket bonyolított le, azonban összeroppanásai révén kénytelen volt gabona-besszre spekulálni, hogy szállításait rendben elintézhesse. Hitelezőinek legnagyobb része ugyanis, valamint azok a cégek, amelyekkel összeroppanásban állott, mind ebben az irányban költöttek üzleteiket. A gabonaüzletén azonban nemsokára ezután beállott a szokatlanul heves hossz, amikor is Vécseynek érzékeny veszteségei jelentkeztek, ezeket azonban Vécsey György vagyonából mind fedezni tudta.

Üzletfelei azonban a beállott és egyre erősebben tartó hossz miatt nehézségekbe jutottak és igen sok fővárosi cég, amelyekkel szoros összeköttetésben állott, nem tartotta be fizetési kötelezettségeit. Ilyen körülmények között Vécsey György sem tudta tovább fedezni veszteségeit, legutóbb fizetési nehézségek jelentkeztek, amikor is néhány nappal ezelőtti ügyvédje, dr. Eisner Manó úján kénytelen volt a szegedi törvényszéktől csődön kívüli kényszerregezési eljárást kérni.

Egyik legnagyobb adósa volt Vécseynek az a fővárosi Ltszítipari és Kereskedelmi Részvénytársaság amely 280 millió koronával tartozik a Vécsey cégnek és amely fizetési nehézségei miatt — ugyancsak a hossz miatt — 15 százalékot ajánlott föl hitelezőinek a kényszerregezési eljárás során. Másik legnagyobb adósa az ugyancsak budapesti Mezei Simon cég, amely 145 millióval tartozik. Ezt az összeget peresíteni kellett. Ezenkívül még számos cég tartozik kisebb-nagyobb összegekkel, úgy hogy a rengeteg teljesítetlen fizetés miatt Vécsey György nem tudta teljesíteni kötelezettségeit. Hitelezői legnagyobb részt ismert, jólnevelő fővárosi cégek.

Az az összeg, amellyel a Vécsey György cég tartozik, mintegy nyolcszázharminc milliót tesz ki. Ezzel szemben a cég vagyona mintegy 300—350 millió korona. A kényszerregezési eljárás során a cég husz százalékos ajánlatot tett. A törvényszék most rendelte el az eljárás lefolytatását, amikor is az első tárgyalási szeptember 13-án tartja meg dr. Kulir Részó törvényszéki bíró. A törvényszék a cég vagyonfelügyelőjéül dr. Fischer Marcell ügyvédet rendelte ki.

Igen érdekes megjegyezni itt, hogy a fizetési nehézségek mekezdésekor az igazgatóság tagjai mind lemondtak állásukról. Az igazgatóság tagjai: dr. Tóth Imre, dr. Kósó István, dr. Majtinerky Pál szegediek és Molnár Sándor budapesti.

Vécsey György, amikor már egész vagyonát elvesztette, megfeszített munkával dolgozott éjjelen át, hogy kötelezettségeinek eleget tudjon tenni, amikor már minden adósa beszüntette fizetéseit. Vécsey Györgyöt az egyre fokozódó izgalom, az idegeket őrölő munka teljesen megviselte úgy, hogy hetekkel ezelőtti súlyos idegbaj támadta meg. Bevitték az egyetem elmekórtani intézetére, ahol Szabó professzor figyeli most a teljesei összeroppanó, összeroppanó embert.

Ez az utolsó aktuusa Vécsey György szomorú tragédiájának. (V. Gy.)

A kölcsönjegyzés utolsó napja.

Budapest, augusztus 9. A népszövetségi kölcsön magyarországi jegyzésének ma van az utolsó napja. A külföldi kölcsön jegyzésének a mai napon már megállapítható eredményeire vonatkozólag a Takarékpénztárak és Bankok Egyesületének igazgatóságánál a következőket mondták:

— A közönség az első jegyzési napokon tanúsított tartózkodás után az utolsó napra hagyta a dollár kurzusának esését is számításba véve, a magyarországi kölcsönkötvények jegyzését. Tegnap és a megelőző napokon tömeges jegyzések történtek a bankoknál és pénzintézeteknél. A kölcsönkötvények hivatalos jegyzése a mai napon lezárul és örömmel állapíthatjuk meg, hogy igen jó eredménnyel, amennyiben nemcsak hogy lejegyezték a kölcsönkötvényeknek Magyarországra eső trancheát, hanem — noha a jegyzések végső összeállítása még nem kész — teljesítésről van szó.

A tudóvészellenes nemzetközi konferencia.

Bern, augusztus 9. A tudóvész lektüzdésére alakult nemzetközi konferencia tagjai egyhangúlag elfogadták a következő határozatot:

„A tudóvész lektüzdésére alakult Nemzetközi Unió 4-ik konferenciája örömmel veszi tudomásul a tudóvésznek a világ minden államában megállapítható visszafejlődését s egyben leszögezi, hogy a tudóvész lektüzdésére alakuló szervezetek igen fontos tényezők, amelyeknek a fontossága már abból is nyilvánvaló, hogy a tudóvész visszafejlődése azon országokban a legjelentékenyebb, ahol ilyen intézmények működnek.

Már 1800. év elején Nagyváradon híre járt, hogy az új városházában színházat is fognak berendezni.

Kelemen László, aki akkor Váradon társulatának újjászervezésével foglalkozott, 1800. évi február 14-én a szegedi tanácshoz levelet intézett és felvilágosítást kért, hogy az új színházban társulatával „a Nemes Magyar Hazának és nagyérdemű Közönségének gyönyörködtetésére, Tisztességes szabadságára szolgáló Erkölti Játékait elő adhattya-e? ... Megértvén, hogy Nemes Szeged szabad Királyi városa ... Theátrumot építtetni méltóztatott, bátorkodom a Tekintetes Nemes Magistrátus előtt alázatosan esedezni, méltóztatson engem Nemes Nemzetéhez vonzó szeretetéből volta képpen Informálni: hogy azon Theatrum kész-e és a szükséges Scenariumokkal Instruálva vagyon-e?”

A tanács február 27-én foglalkozott Kelemen László levelével, amely szerint „Kelemen László Ur a Nemzeti Jádó Társaságnak Kormányzója Levele által tudomást kíván tétetni magának, ha a Szegedi Játékhely vagyis Theatrum felépült-e vagy sem? és annak árendája miképpen léssen határozva meg?”

És azt iratta vissza a tudakozódó első magyar színigazgatónak, „hogy még azon Jádó hely fel nem épült, annak pedig árendája nem fog súlyos lenni, ... hanem azon igyekező iparkodással leszünk, hogy azt az idén korábban elkészítsük. Ami illeti ennek árendáját, az igen gyenge és tsekély fog lenni, mert mi és népünk inkább gyönyörködünk az játéknak szemlélésében, mint sem illetén árendának jövedelmében...”

Kelemen László nem várta be a színház felépítését, hanem társulatával hamarosan Szegedre jött és már pünkösdi előtt, április és május hónapjában Szegeden játszottak, de hogy hol, azt nem bírtam kinyomozni. Annyi bizonyos, hogy nem a

városházi theatrumban játszottak, mert az még akkor nem volt készen és éppen akkor épült, de hogy a jelzett időben előadásokat tartottak nálunk, arról Volfordt József polgármester írása tanuskodik, aki Pünkösdi hava 24-én bizonyítványt adott Kelemen Lászlónak, hogy „válogatott Erkölti Játék darabjaival teljes megelégedését mutatta és a Hazával jól gondolkodók pártfogásába ajánlotta, Kelemen Lászlót és társaságát, amely Váradra tért vissza.

Ime a magyar színművészet első idejében a Theatrumra, hol a Jádó hely, hol a Játék szín, a szintársulatra a Theátrális Jádó, Játtzó Társaság, a szindarab Erkölti Játék Darab, Szinlelő darab (röviden: szindarab), a színészre színjádó, theátrista, diatrista, actor, actrix (színész), a szinlapra játékszíni cédula, sziniczédula elnevezést alkalmazták, majd lassankint a nyelvújítás befejezte után az 1830-as években a színház, szintársulat, színigazgató, színész, szinlap és szindarab stb. fogalmak állandósultak.

Kelemen László szegedi tartózkodása alatt a városházai színház építését vezető Vedres István-nak a szinpad felszerelésére utasításokat adott és rajzokat készített.

„Az Theatrumba való első Kortináról” egy gondolata támadt Vedresnek, amelyet hirtelenében tzeruzával imigy-amigy lerajzolva, Kelemen Ur által nála hagyott rajzolaftal” együtt Volfordt József polgármesternek küldött fel, hogyha a rajzok közül valamelyik megtetszik neki, aszerint adjon utasítást a piktornak a megfestés iránt. Az első szegedi nyilvános színház berendezését tehát az első magyar színigazgató utmutatása szerint készítették el.

Hogy milyen volt e berendezés, alább meg fogjuk látni.

(Folytatjuk.)